

چرا امام همراهی مجاهدین خلق با انقلاب را نپذیرفت؟

۱۳ فروردین ۱۴۰۲ ساعت ۲۳:۵۷

امام هیچ‌گاه مجاهدین خلق را مورد تایید خود قرار نداد. این در حالی بود که مجاهدین در مخالفت با شاه و حکومتش دست به تلاش‌های گسترده‌ای زده بودند. وقتی امام اولین بار به طور صریح به این موضوع اشاره کرد، بسیاری از واکنش امام متعجب شدند. برای بسیاری از افراد این سال مطرح بود چرا امام مجاهدین خلق را مورد تایید قرار نداد؟ به عبارتی دیگر چرا امام همراهی مجاهدین خلق با انقلاب را قبول نکرد؟ پاسخ این سوال در این مطلب مورد بررسی قرار گرفته است.

امام هیچ‌گاه مجاهدین خلق را مورد تایید خود قرار نداد. این در حالی بود که مجاهدین در مخالفت با شاه و حکومتش دست به تلاش‌های گسترده‌ای زده بودند. وقتی امام اولین بار به طور صریح به این موضوع اشاره کرد، بسیاری از واکنش امام متعجب شدند. برای بسیاری از افراد این سال مطرح بود چرا امام مجاهدین خلق را مورد تایید قرار نداد؟ به عبارتی دیگر چرا امام همراهی مجاهدین خلق با انقلاب را قبول نکرد؟ پاسخ این سوال در این مطلب مورد بررسی قرار گرفته است.

مجاهدین خلق و تلاش برای جلب نظر امام و مردم

اگر شکل‌گیری گروه مجاهدین خلق را به صورت ریشه‌ای مورد واکاوی قرار دهیم متوجه می‌شویم که این گروه در ابتدا از جوانانی مذهبی و مسلمان تشکیل شده بود. جوانانی که در عین اعتقاد به اسلام، گرایش‌ها به افکار چپ‌گرایانه نیز داشتند. همین موضوع باعث شده بود تا بسیاری از اعضای مجاهدین با تضاد اندیشه مواجه شوند تضادی که باعث شد عده‌ای از اعضا از آن رویگردان شوند، عده‌ای به اندیشه‌های التقاطی روی آورند و عده‌ای نیز رسماً خود را حامی اندیشه‌های چپ‌گرایانه معرفی کنند.

با این حال تمام این اتفاقات یک‌شبه رخ نداد. چهره مجاهدین خلق در ابتدا برای بسیاری از مردم مبهم بود. ابهامی که به نفع مجاهدین تمام شد و منجر به حمایت بسیاری از مردم از مجاهدین خلق و در نتیجه دست و پا کردن طرفداران زیاد شد. طرفدارانی که با اوج گرفتن مبارزات مجاهدین خلق علیه حکومت پهلوی بیش از پیش به آن‌ها علاقمند شدند. در کنار به دست آوردن حمایت مردمی، موضوع کادرسازی و به دست آوردن مشروعیت برای مجاهدین خلق نیز بسیار مهم بود. این تیم سیاسی برای کسب مشروعیت نیز تلاش‌هایی زیادی کرد. یکی از این تلاش‌ها به دست آوردن تاییدیه امام بود. موضوعی که هیچ‌گاه عملی نشد. جالب آن است که در ابتدا بخشی از این مسئولیت بر عهده نیروهای مذهبی و حتی روحانیون بود.

در خاطرات حجت الاسلام والمسلمین سید رضا برقی در این رابطه آمده است: «بالاخره زمانی فرا رسید که حنیف نژاد و آعده‌ای

دیگر از یارانش دستگیر شده و در شرف اعدام قرار گرفتند. از قضای روزگار، آلمن به همراه عده‌ای از دوستان در بیرونی منزل امام نشسته بودیم که یکی از دوستان که از طرفداران سازمان مجاهدین خلق بود، آمد و گفت که از آقا وقت گرفته‌ام و آلمی خواهم به خدمتشان برسم. من و یکی دیگر از دوستان نیز فرصت را غنیمت شمرده آلمو به همراه او به خدمت امام وارد شدیم. او از آن بزرگوار درخواست کرد که: آقا آلدرد مورد حنیف‌نژاد و یاران که در شرف اعدام هستند، اظهارنظر و اعلامیه‌ای بدهید تا آن شاءالله رژیم تخفیفی به آن‌ها بدهد. امام فرمودند: من تصمیم ندارم که در مورد این آقایان صحبتی بنمایم. ۱»

در ادامه خاطرات حجت‌الاسلام برقی در این رابطه آمده است که وقتی وی دلیل این موضوع را از سوی امام مورد بررسی و پیگیری قرار می‌دهد، امام به تندی پاسخ می‌دهد: «من مبارزه‌ای را که کمونیست می‌آکند، قبول ندارم. من از آجریان فکری منحرف حمایت نمی‌آکنم. آاو گفت: آقا از کجا می‌آدانید؟! به شما گزارش بد داده‌آند. امام در حالی که به کتابی روی میز اشاره می‌آگردند، فرمودند: گزارش بد کدام است. آلمگر این کتاب را شما برای من نیاورده‌آید؟ این کتاب به غیر از آن کلمه «بنام خدا»، آ عقب را نهضت، انداختند عقب را ما کار لها این آکه التقاطی است افکار این، فهمید آلمی آ شما. است «مائو» مبانی همه اش بقیه آ انداختند». ۲»

با توجه به این نقل قول که البته قابل حدس نیز بود، کمونیست بودن مجاهدین خلق اولین و مهم‌ترین دلیل امام در رابطه با عدم تایید مجاهدین خلق بود. در کنار این موضوع مشخص نبودن ماهیت واقعی مجاهدین خلق نیز از دیگر عواملی بود که باعث شده بود تا امام هیچ‌گاه آن‌ها را مورد تایید قرار ندهد. در واقع نامشخص بودن ماهیت مجاهدین منجر به تردید و عدم اعتماد امام به آن‌ها شده بود. در این رابطه نیز می‌توان به نقل قولی از خاطرات حجت‌الاسلام والمسلمین اسماعیل فردوسی‌پور مراجعه کرد. ایشان در این رابطه آورده است:

«اوایل دهه پنجاه لمن یک سفری به ایران داشتم. در آن موقع یک آآمده‌ای از مجاهدین از جمله حنیف نژاد و دوستانش را به عنوان گروه آلمهندسین گرفتند که تعدادشان شصت نفر بود و من خیلی‌ها را آلمی شناختم. وقتی که به نجف برگشتم آقای روحانی به من گفت: آ شما آوقتی که خدمت امام رسیدی اخبار را از این گروه مهندسین به امام بگو. آلمن خدمت امام عرض کردم که... اینها واقعاً بچه‌های آآخوبی هستند. ما این حرف‌ها را به امام گفتیم و بیرون آمدم. بعد از چند آروز آقای روحانی مرا دید و گفت که شما فهمیدی که نتیجه آن گزارشی آکه به امام دادی چه شد؟ گفتم نه. گفت: نتیجه این بود که ... آساواک برای اینکه برای دستگیری عده‌ای بهانه پیدا کند چنین جنایاتی آلمی کند». ۳»

متوسل شدن مجاهدین خلق به شیوه‌های خشونت‌آمیز از جمله ترور از دیگر عواملی بود که باعث شد تا امام هیچ‌گاه مجاهدین خلق را مورد تایید قرار ندهد. بر اساس نوشته‌های یکی از اعضای برجسته این سازمان و همچنین طبق روایت حجت‌الاسلام سید محمود دعایی در سال‌های ۱۳۴۹ و ۱۳۵۰، دو تن از اعضای اصلی این سازمان به‌دنام‌های حسین روحانی و تراب حق‌شناس طی چند ملاقات چند ساعته با امام در نجف، کوشیدند تا حمایت ایشان از ترورها و نوع مبارزه‌شان را به دست بیاورند ولی نتوانستند موافقت امام را کسب کنند. امام به واسطه ملاحظاتی از جمله درک التقاط و انحراف در ایدئولوژی این سازمان و همچنین نفی بنیادین و مخالفت اصولی با ترور کاربرد شیوه‌های ترورگرانه حتی در مبارزه با رژیم پهلوی را نیز جایز ندانستند. ۴»

امام خمینی در حالی مجاهدین خلق را رد کرد که بسیاری از مسلمانان و مذهب‌یون دیدگاه متفاوتی نسبت به مجاهدین داشتند. در واقع مجاهدین به دلیل آنکه خود را مقید به اسلام نشان می‌دادند، توانسته بودند با زیرکی نظر مساعد بسیاری از مسلمانان را به خود جلب کنند. از این رو عده زیادی از انقلابیون، مجاهدین را جز همراهان انقلاب می‌دانستند. همراهانی که به زعم انقلابیون می‌توانستند نقش مثبتی در انقلاب نیز داشته باشند. اما امام از معدود کسانی بود که نظری مخالف با مردم داشت. ایشان هیچ‌گاه مجاهدین را مورد تایید قرار ندادند و زمانی که رسماً دیدگاه خود را در این رابطه مطرح کردند، عده زیادی به آن واکنش نشان دادند. اما گذشت زمان نشان داده که حق با امام بوده است و ایشان با تدبیر و آینده اندیشی خود از همان ابتدا به ماهیت و افکار مجاهدین پی برده بودند.

منابع:

۱ - خاطرات سال‌های نجف (جلد دوم)، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، ۱۳۸۹، ص ۱۵

۲ - همان، ص ۱۶

۳ - اسماعیل فردوسی‌پور، خاطرات حجت‌الاسلام والمسلمین اسماعیل فردوسی‌پور، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام

خمینی(س)، مؤسسه چاپ و نشر عروج، ۱۳۸۷، صص ۱۸۶-۱۸۷

۴ - یعقوب نعمتی وروجنی، ررسی پدیده ترور و نفی و محکومیت آن (ره) از منظر امام خمینی، فصلنامه اندیشه سیاسی در

اسلام، شماره ۷، (بهار ۱۳۹۵)، صص ۸۹-۹۰

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/49137/چرا-امام-چرا-انقلاب-خلق-مجاهدین-همراهی-امام-چرا>